

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v základných školách v školskom roku 2012/2013 v SR

Následné inšpekcie sa vykonali v **325** základných školách (ZŠ). Štátnych škôl bolo **301**, cirkevných **16**, súkromných škôl **8**. Inšpekcie sa realizovali v 129 ZŠ po komplexnej, v 147 po tematickej, v 5 po informatívnej a v 44 školách po následnej inšpekcii. Podľa závažnosti zistených nedostatkov uplatnila Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) celkovo **2 268** opatrení na ich odstránenie. Prehľad uplatnených opatrení a ich akceptáciu/splnenie uvádza tabuľka 1.

Tabuľka 1 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi škôl

Prehľad uplatnených opatrení										
spolu	2 268									
z toho	odporúčania	upozornenia ¹		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		kontrolované opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn ²		
počet	833	11		1 130		272		22		
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	757	90,88	7	63,64	1 063	94,07	262	96,32	22	100

Nedostatky zistené ŠŠI sa najčastejšie týkali

- * riadenia školy,
- * výkonu štátnej správy v prvom stupni,
- * školského vzdelávacieho programu (ŠkVP),
- * činnosti poradných orgánov,
- * vedenia pedagogickej a ďalšej dokumentácie,
- * výchovno-vzdelávacieho procesu,
- * vzdelávacích príležitostí a podmienok pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP).

Odporúčania (833) ŠŠI smerovali k skvalitneniu kontrolnej činnosti, vypracovaniu jednotlivých častí ŠkVP, aktualizácii organizačného poriadku, zlepšeniu kvality práce metodických orgánov, zaisteniu bezpečnosti a ochrany zdravia (BOZ) žiakov pri výchove a vzdelávaní a k zlepšeniu vedenia pedagogickej dokumentácie. Neboli dostatočne vytvorené príležitosti na výchovu a vzdelávanie žiakov so ŠVVP. Vo výchovno-vzdelávacom procese (VVP) učitelia venovali málo pozornosti rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) či rozvoju hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností. Odporúčania ŠŠI sa orientovali aj na zvýšenie odbornosti vyučovania a zlepšenie priestorových i materiálno-technických podmienok škôl. **Akceptáciou** odporúčaní (90,98 %) sa skvalitnil kontrolný systém vedenia škôl, zvýšila sa efektivita činnosti metodických orgánov a úroveň vedenia pedagogickej a ďalšej dokumentácie. Doplnením údajov do jednotlivých častí ŠkVP sa dokument stal výpovedným materiálom školy. Vo väčšej miere využívali učitelia didaktickú techniku, IKT, rozvíjali hodnotiace a sebahodnotiace zručnosti žiakov, pri práci so žiakmi so ŠVVP dôslednejšie dodržiavali odporúčania poradenských zariadení. Absolvovanie rôznych druhov štúdia učiteľmi viedlo k zvýšeniu odbornosti vyučovania, odbornému prístupu k začleneným žiakom a väčšej zručnosti pri riešení problémových situácií vo VVP. Vytvoril sa predpoklad skvalitňovania

¹ Opatrenie platné do 31.12. 2012

² Opatrenie platné do 31.12. 2012

úrovne edukačného procesu, zlepšilo sa materiálno-technické vybavenie škôl vo vzťahu k počtu žiakov. Dve odporúčania (0,24 %) sa stali zmenou podmienok v školách **bezpredmetné**. Dôvodom **neakceptovania** odporúčaní (8,88 %) vo väčšine škôl bola nižšia účinnosť kontrolného systému, formálnosť hospitácií a podcenenie významu zovšeobecnenia zistení pre skvalitnenie VVP. Negatívny dopad neakceptovaných odporúčaní sa prejavil v neefektívnej práci metodických orgánov, nerozvíjaní digitálnej gramotnosti žiakov, pretrvávajúci nedostatkov v ŠkVP a pedagogickej dokumentácii. Učitelia nezohľadňovali ŠVVP žiakov, nezlepšila sa BOZ, zostalo neodborné vyučovanie, žiaci nemali možnosť prostredníctvom žiackej školskej rady ovplyvňovať dianie v škole.

Upozornenia (11) zriaďovateľom škôl sa týkali požiadaviek na výkon funkcie vedúcich pedagogických zamestnancov, zabezpečenia odbornosti vyučovania a vydaných zriaďovacích listín. Prínosom **splnených** upozornení (63,64 %) bolo naplnenie zákonom stanovených podmienok na výkon funkcie vedúcich pedagogických zamestnancov, zvýšenie kvalifikovanosti a odbornosti vyučovania v ZŠ, zosúladenie používaného názvu školy s názvom uvedeným v zriaďovacej listine a v registri škôl a školských zariadení, ako aj správne vonkajšie označenie budovy školy. **Nesplnením** upozornení (36,36 %) sa nezabezpečila odbornosť vyučovania, nezosúladil sa reálny stav s právnymi predpismi.

Opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku (1 130) boli adekvátne, konkrétne, termínované s určením zodpovedných zamestnancov za ich plnenie a účinné. Zistený stav v plnení opatrení bol v súlade so správou o splnení prijatých opatrení zaslanou riaditeľmi škôl ŠŠI. Riaditelia najčastejšie prijímali opatrenia k nedostatkom zisteným v ŠkVP, k vnútornému systému kontroly, školskému poriadku, výkonu štátnej správy v prvom stupni, k spĺňaniu kvalifikačných predpokladov zástupcu riaditeľa školy, k vedeniu pedagogickej dokumentácie a dokumentácie žiakov so ŠVVP, organizácii vyučovania, počtu žiakov v triedach so začlenenými žiakmi, k BOZ pri výchove a vzdelávaní žiakov, k súladu hodnotenia výsledkov žiakov s metodickým pokynom a k dodržiavaniu dĺžky vyučovacích hodín a počtu hodín v jednom slede. Prínosom **splnených** prijatých opatrení (94,07 %) bolo zlepšenie úrovne ŠkVP, vypracovaním poznámok k učebným plánom (UP) a rozpracovaním obsahových a výkonových štandardov sa vytvorili predpoklady hodnotnejšieho plánovania, realizácie a plnenia cieľov VVP. Vydávanie rozhodnutí, vypracovanie školského poriadku a organizácia vyučovania sa zosúladili s požiadavkami právnych noriem. Zabezpečila sa výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP podľa ich potrieb. Zlepšila sa formálna a obsahová stránka vedenia pedagogickej a ďalšej dokumentácie. Ukladaním opatrení a ich kontrolou sa zefektívnil kontrolný systém v školách, hospitačná činnosť viedla k pozitívnym zmenám vo VVP. Dodržiavali sa metodické pokyny na hodnotenie žiakov, zaistila BOZ žiakov. Ustanovením funkcie výchovného poradcu sa vytvorili podmienky na skvalitnenie poradenskej činnosti smerom k žiakom, zákonným zástupcom a pedagógom. **Aktuálnosť stratili** (0,53 %) 4 opatrenia z dôvodu zmien v právnych predpisoch a 2 opatrenia, týkajúce sa vzdelávania žiakov so ŠVVP, z dôvodu zmeny skladby žiakov. Dôvodom **nesplnenia** prijatých opatrení (5,4 %) bola nesystematická a formálna kontrolná činnosť, zmena vo funkcii riaditeľa školy, malá informovanosť učiteľov o technológii spracovania učebných osnov (UO) a nedostatočné zručnosti pedagógov v práci so štátnymi vzdelávacími programami (ŠVP). Nesplnenie opatrení malo dopad na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, negatívne ovplyvnilo celkovú úroveň výchovy a vzdelávania žiakov vrátane žiakov so ŠVVP. Pretrvávala neprehľadnosť pedagogickej a ďalšej dokumentácie, organizácie vyučovania, nerešpektovala sa psychohygienu žiakov.

Opatrenia uložené školskou inšpekciou (272) najčastejšie smerovali k odstráneniu pretrvávajúcich nedostatkov v súlade ŠkVP so ŠVP, vo vypracovaní a dodržiavaní UO, vo výkone štátnej správy v prvom stupni a kontrolnej činnosti vedenia škôl. Týkali sa nedostatkov vo vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie, školskom poriadku, delení tried na skupiny, počte žiakov v triede a skupine, v klasifikácii, rozvrhu hodín, organizácii

vyučovania, prijímaní žiakov so ŠVVP a vytváraní podmienok na ich výchovu a vzdelávanie. **Splnenie** (96,32 %) uložených opatrení malo pozitívny dopad na zlepšenie riadenia školy, zefektívnenie kontrolnej činnosti a zvýšenie úrovne pedagogickej a ďalšej dokumentácie. ŠkVP bol vypracovaný v súlade so ŠVP, dodržiavaním UO sa vytvoril predpoklad na zvýšenie kvality VVP. Vydávanie rozhodnutí riaditeľmi škôl sa uskutočňovalo podľa právnych predpisov, doplnili sa školské poriadky, pri hodnotení výsledkov žiakov učitelia postupovali v súlade s metodickým pokynom. Vytvorili sa adekvátne podmienky na vzdelávanie začlenených žiakov. **Nesplnených** bolo 5 opatrení (1,84 %) a 5 **stratilo aktuálnosť** (1,84 %) z dôvodu zmien v právnych predpisoch. Nesplnené opatrenia súviseli najmä s organizáciou vyučovania na 2. stupni ZŠ.

Záväzné pokyny (22) sa týkali vypracovania ŠkVP, UP a UO v súlade so ŠVP, úprav UP pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostných menšín, dodržania maximálneho týždenného počtu hodín v rozvrhu, organizácie vyučovania a zabezpečenia vzdelávania žiakov so ŠVVP v súlade s právnymi predpismi. Prínosom **splnenia** všetkých uložených záväzných pokynov bolo vypracovanie ŠkVP, dodržiavanie rámcového UP príslušného ŠVP, vytvorili sa podmienky na zlepšenie riadenia školy a VVP. Uskutočnila sa rediagnostika žiakov so ŠVVP, ich výchova a vzdelávanie sa realizovali podľa odporúčaní poradenských zariadení, zosúladiť sa UP žiakov špeciálnych tried s UP v ŠVP, uplatnilo slovné hodnotenie žiakov so stredným, ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Záver

Z 2 268 uplatnených opatrení 93,08 % bolo akceptovaných alebo splnených, 13 opatrení stratilo aktuálnosť. Akceptovanie/splnenie opatrení sa priaznivo prejavilo v zvýšení úrovne riadenia školy, rešpektovaní ŠkVP, zlepšení vedenia pedagogickej a ďalšej dokumentácie, činnosti poradných orgánov a podmienok vyučovania. Kladne ovplyvnilo kvalitu výchovy a vzdelávania žiakov, vrátane žiakov so ŠVVP. Nesplnené opatrenia negatívne vplývali najmä na kvalitu edukačného procesu.

Návrhy a odporúčania

Riaditeľom základných škôl

- * dôsledne dbať na súlad ŠkVP so ŠVP a školským zákonom, na jeho aktuálnosť, prerokovanie v poradných orgánoch a zverejnenie,
- * realizovať pravidelne vnútornú školskú kontrolu, výsledky analyzovať a zovšeobecňovať,
- * skvalitniť činnosť metodických orgánov,
- * dodržiavať zákonom stanovenú organizáciu vyučovania,
- * sledovať aktuálne zmeny vo všeobecne záväzných predpisoch.

Zriaďovateľom základných škôl

- * obsadzovať funkcie vedúcich pedagogických zamestnancov v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- * zabezpečovať podľa možností finančné prostriedky na zlepšenie priestorových a materiálno-technických podmienok škôl.

Metodicko-pedagogickému centru

- * orientovať zameranie tém záverečných prác vzdelávania vedúcich pedagogických zamestnancov na zovšeobecňovanie poznatkov z hospitačného procesu.